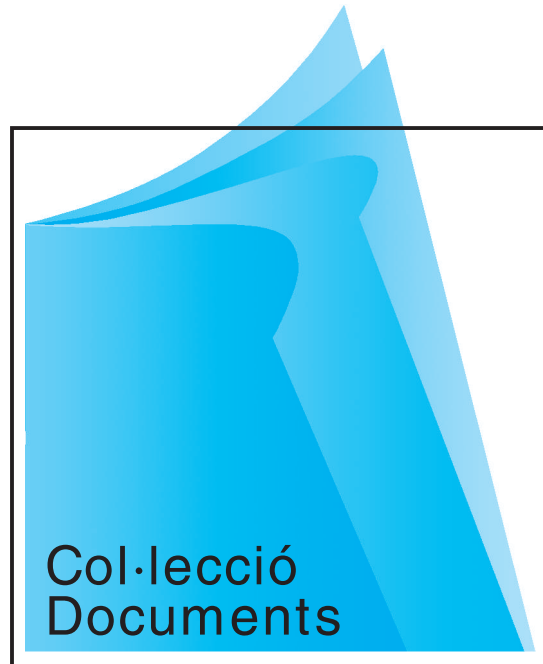

Conveni Europeu del Paisatge

Consell d'Europa

9

Conveni Europeu del Paisatge

Consell d'Europa

Sumari

Introducció al Conveni	5
I. Origen del Conveni.....	5
II. Objectius i estructura del Conveni.....	8
Conveni Europeu del Paisatge	11
Comentari sobre les previsions del Conveni	19
Resolució 364/VI del Parlament de Catalunya, d'adhesió a la Convenció Europea del Paisatge, aprovada a Florència l'octubre de l'any 2000	29

I. Introducció al Conveni

Origen del Conveni

El març de 1994, pocs mesos abans de la 1a sessió plenària del Congrés del Consell d'Europa dels poders locals i regionals (CLRAE), la Conferència representativa dels poders locals i regionals d'Europa, la seva predecessora, va adoptar la resolució 256 (1994) sobre la 3a Conferència de les regions mediterrànies. En aquest text, la Conferència representativa va apel·lar a l'òrgan successor, el CLRAE, "per preparar, sobre la base de la Carta del paisatge mediterrani -adoptada a Sevilla per les regions d'Andalusia (Espanya), Languedoc-Roussillon (França) i Toscana (Itàlia)- un conveni marc sobre la gestió i protecció del paisatge natural i cultural d'Europa com un tot".

Un any després, com a resposta a la 1a Conferència de ministres de medi ambient europeus celebrada a Dobris el juny de 1991, l'Agència europea del medi ambient de la Unió Europea va publicar *Europe's Environment: the Dobris assessment* (Medi ambient europeu: l'avaluació de Dobris), una anàlisi en profunditat de l'estat i les perspectives del medi ambient a la gran Europa. El Capítol 8 tracta els paisatges, i en les conclusions expressa l'esperança que el Consell d'Europa prengui la iniciativa de la redacció d'un conveni europeu sobre paisatges rurals.

El 1995 la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (UICN) va publicar *Parks for life: actions for protected areas in Europe* (Parcs per a la vida: accions per a àrees protegides a Europa) amb el suport de, entre d'altres, l'Agència sueca per a la protecció del medi ambient, el ministeri holandès d'agricultura, planificació regional i pesca, el ministeri noruec de medi ambient, la Comissió britànica pel camp, el ministeri alemany de medi ambient, conservació de la natura i seguretat dels reactors nuclears, el ministeri francès de medi ambient i el Fons Mundial per a la Natura (WWF). Aquest text defensa l'existència d'un conveni internacional sobre la protecció del paisatge rural a Europa, implicant-hi el Consell d'Europa.

En vista d'aquestes recomanacions i la creixent demanda social, la CLRAE va decidir elaborar un projecte de conveni europeu sobre paisatges per a la seva adopció per part del Comitè de Ministres del Consell d'Europa. El setembre de 1994, la CLRAE va establir un grup d'elaboració del projecte a propòsit format per membres de la Cambra de municipis de la CLRAE i la Cambra de les regions.

Aquest grup es va reunir per primera vegada el novembre d'aquell mateix any. D'acord amb el principi de consulta i participació, diversos òrgans i programes internacionals, nacionals i regionals van ser convidats a prendre part en la tasca del grup. Entre ells es trobaven l'Assemblea parlamentària i el Comitè de patrimoni cultural del Consell d'Europa (CC-PAT), el Comitè per les activitats del Consell d'Europa en l'àmbit de la diversitat biològica i de paisatges (CO-DBP), el Comitè de patrimoni mundial de la Unesco, la UICN, el Comitè de les regions i la Comissió de la Unió Europea, i l'Oficina de l'estratègia de diversitat biològica i de paisatges paneuropea i les regions d'Andalusia (Espanya), Languedoc-Roussillon (França) i Toscana (Itàlia).

Davant la complexitat científica del tema i el tractament divers que rep en els drets nacionals, el grup va elaborar, com a documents preparatoris, una versió completa del projecte de conveni en llenguatge no legal i un estudi comparatiu de les lleis de paisatge europees. La finalitat de l'estudi era esclarir la situació i les pràctiques legals relacionades amb la protecció, gestió i planificació del paisatge en els estats membres del Consell d'Europa.

A més, el grup feia referència constantment en el seu treball als instruments legals nacionals i internacionals existents en aquest àmbit. Entre ells es troben el Conveni de la Unesco relacionat amb la Protecció del patrimoni cultural i natural mundial, el Conveni per a la protecció del patrimoni arquitectònic d'Europa, el Conveni sobre la vida silvestre i el medi ambient natural d'Europa, el Conveni europeu per a la protecció del patrimoni arqueològic, la recomanació del Comitè de Ministres 95 (9) sobre la conservació integrada d'àrees de paisatge cultural com a part de les polítiques paisatgístiques i la recomanació 79 (9) del Comitè de Ministres referent a la targeta d'identificació i avaluació per a la protecció de paisatges naturals, la Carta mediterrània del paisatge, la normativa de la Comunitat europea sobre els mètodes de producció agrícola compatibles amb els requeriments de la protecció del medi ambient i la conservació del camp, la directiva de la Comunitat europea sobre la conservació d'hàbitats naturals i de la fauna i la flora salvatges, la directiva de la Comunitat europea sobre l'avaluació dels efectes mediambientals, i altres instruments nacionals importants, de la Comunitat europea i internacionals.

Atesa la necessitat de democràcia i la naturalesa especial, multiplicitat i varietat dels valors paisatgístics i de demandes sobre el paisatge, el grup d'elaboració del projecte va celebrar dues trobades a Estrasburg com a part del seu programa de consulta sobre el projecte del conveni. A la primera, els dies 8 i 9 de novembre de 1995, hi van assistir òrgans científics interessats nacionals i regionals, tant públics com privats, i organitzacions europees no governamentals interessades; la segona, el 24 de març de 1997, es va adreçar a organitzacions internacionals i autoritats regionals interessades. Després d'aquestes trobades, en la seva 4a sessió plenària celebrada a Estrasburg del 3 al 5 de juny de 1997, la CLRAE va adoptar un esborrany preliminar del Conveni Europeu del Paisatge a la resolució 53 (1997). L'esborrany del Conveni, escrit en llenguatge no legal, i l'estudi comparatiu de les lleis europees sobre el paisatge que ja hem esmentat van presentar-se com a apèndixs al memoràndum explicatiu de la resolució (CG (4) 6, Part II).

També en la 4a sessió plenària, a la recomanació 31 (1997), la CLRAE va demanar a l'Assemblea parlamentària del Consell que estudiés l'esborrany preliminar del Conveni Europeu del Paisatge a la resolució 53 (1997), en donés una opinió i, si fos possible, expressés el seu suport. Aquesta mateixa sol·licitud d'una opinió i suport es va formular al Comitè de la Unió Europea de les regions.

Abans de recomanar l'adopció del Conveni Europeu del Paisatge al Comitè de Ministres, la CLRAE va decidir, també a la resolució 53 (1997), consultar els ministres nacionals afectats. En conseqüència, va demanar al grup de redacció que organitzés una conferència de consulta per als representants ministerials i les organitzacions internacionals i no governamentals més importants amb una experiència tècnica en qüestions paisatgístiques. Seguint la invitació del ministre italià pel patrimoni cultural i actius mediambientals, aquesta important conferència es va celebrar a Florència (Itàlia) del 2 al 4 d'abril de 1998.

La conferència de consulta convocada per la CLRAE va aconseguir mantenir un diàleg constructiu amb les autoritats nacionals responsables de temes paisatgístics al Consell de països membres d'Europa. Més concretament, i gràcies a l'intercanvi obert i informal de punts de vista entre el grup de redacció i els experts que els ajudaven d'una banda, i representants dels ministres responsables de qüestions paisatgístiques de l'altra, la CLRAE va poder arribar a entendre els requeriments dels països pel que fa a les normes comunes d'establiment del dret internacional sobre la protecció, gestió i planificació dels seus paisatges.

Sobre la base dels encoratjadors resultats de la Conferència de Florència i les opinions positives que els òrgans internacionals afectats van expressar sobre l'esborrany preliminar del Conveni [1], i tenint en compte les propostes presentades a les trobades, el grup de treball va elaborar un esborrany final del Conveni Europeu del paisatge en forma d'una recomanació projecte presentada a la CLRAE per a la seva adopció en la seva 5a sessió plenària (Estrasburg, 26-28 de maig de 1998).

Aquesta recomanació projecte, que el Congrés va adoptar el 27 de maig de 1998 (recomanació 40 (1998)), demanava al Comitè de Ministres del Consell d'Europa que examinés el projecte del Conveni Europeu del Paisatge amb la finalitat d'adoptar-lo com un conveni del Consell d'Europa, si era possible durant la campanya de patrimoni que els caps d'estat i govern havien convocat a la segona cimera del Consell d'Europa, l'octubre de 1997.

La recomanació també instava l'Assemblea parlamentària del Consell d'Europa a donar suport al projecte del Conveni Europeu del Paisatge amb la finalitat que fos adoptat pel Comitè de Ministres.

En la reunió 641a (del 15 al 18 de setembre de 1998), els diputats del Consell de ministres europeus van considerar la recomanació 40 (1998) i van demanar al Comitè per les activitats del Consell d'Europa en l'àmbit de la diversitat biològica i paisatgística (CO-DBP) i al Comitè del patrimoni cultural (CC-PAT) que consideressin si un conveni del Consell d'Europa sobre el paisatge es podia i s'havia d'elaborar sobre la base del projecte de conveni sobre el paisatge de la CLRAE a la recomanació 40 (1998). El CC-PAT i el CO-DBP van presentar les seves opinions el 17 de febrer i el 19 d'abril de 1999, respectivament.

Sobre aquesta base, en la reunió 676a (de l'1 al 2 de juliol de 1999), el Comitè de Ministres va decidir establir un comitè d'experts governamentals selectes responsables de la redacció del Conveni Europeu del Paisatge sobre la base de l'esborrany elaborat pel Congrés. El Comitè de Ministres va recomanar concretament al Comitè selecte que parés atenció en els articles que afectessin l'òrgan de control de la implementació del Conveni i la identificació de paisatges d'interès europeu.

[1] L'Assemblea parlamentària del Consell d'Europa i el Comitè del patrimoni cultural, el Comitè de la Unió Europea de les regions, el Comitè del patrimoni mundial de la Unesco, la Comissió mundial sobre àrees protegides i la Comissió sobre dret mediambiental de la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (UICN) van presentar opinions oficials a la Conferència de Florència. Un seguit d'organitzacions no governamentals amb qualificacions tècniques en la gestió del paisatge també van donar opinions favorables sobre el projecte preliminar del Conveni a la conferència.

Aquest Comitè d'experts es va reunir en tres ocasions (setembre i novembre de 1999 i gener de 2000) i va presentar un nou projecte del Conveni al CC-PAT i el CO-DBP el gener de 2000. Ambdós comitès van estudiar conjuntament el text el 10 de març de 2000 i van decidir presentar-lo al Comitè de Ministres juntament amb l'informe de la reunió [T-LAND (2000) 4] per a la seva consideració i possible adopció i l'obertura a signatures.

A partir dels textos que es van incloure en l'informe esmentat abans i les opinions de l'Assemblea parlamentària i el Congrés dels poders regionals i locals d'Europa el 25 de maig de 2000 i el 26 de juny de 2000, respectivament, el secretari general del Consell d'Europa van presentar un avantprojecte del Conveni al Comitè de Ministres per a la seva adopció. El Comitè de Ministres va adoptar el text de la el 19 de juliol de 2000 i va decidir que s'obriria per a signatures el 20 d'octubre de 2000.

Objectius i estructura del Conveni

Les poblacions europees volen que les polítiques i instruments que afecten el territori nacional tinguin en compte els seus desigs pel que fa a la qualitat del seu entorn. En la seva opinió, aquesta qualitat té a veure en certa mesura amb els sentiments que els desperta la contemplació del paisatge. S'han adonat que la qualitat i diversitat de molts paisatges s'estan deteriorant a conseqüència d'una àmplia varietat de factors i que això està tenint un efecte advers sobre la qualitat de les seves vides quotidianes. No es pot permetre que les activitats oficials sobre el paisatge segueixin sent un camp d'estudi o acció exclusiu monopolitzat per científics especialistes i òrgans tècnics. El paisatge ha d'esdevenir una preocupació política prioritària, perquè té un paper important en el benestar dels europeus, que ja no estan disposats a tolerar l'alteració del seu entorn provocada pels desenvolupaments tècnics i econòmics en els que no tenen paraula. El paisatge és cosa de tots i es presta a un tractament democràtic, especialment a escala local i regional.

Si s'atorga un paper actiu a la gent en la presa de decisions sobre el paisatge, serà molt més fàcil que s'identifiquin amb les àrees i ciutats on passen el seu temps de treball i lleure. Si tenen més influència sobre el seu entorn, podran reforçar la identitat i distinció local i regional i això comportarà compensacions en termes de realització individual, social i cultural. Al seu torn, això pot ajudar a fomentar el desenvolupament sostenible de les àrees afectades, atès que la qualitat del paisatge té una participació important en l'èxit de les iniciatives econòmiques i socials, ja siguin públiques o privades. L'objectiu general del Conveni és encoratjar les autoritats públiques a adoptar polítiques i mesures a escala local, regional, nacional i internacional per protegir, gestionar i planificar els paisatges a tot Europa per tal de conservar i millorar la qualitat del paisatge i fer que el públic, les institucions i els poders locals i regionals reconguin el valor i la importància del paisatge i prenguin part en les decisions públiques que hi estan relacionades. Les polítiques i mesures esmentades abans abasten totes les formes de paisatge que tenen els països. El Conveni és aplicable a totes les parts d'Europa, incloses les àrees naturals, rurals, urbanes i periurbanes. No es limita ni als components culturals, ni als modificats per l'home ni els naturals del paisatge: té a veure amb tots ells i la manera com s'interrelacionen.

Ampliar l'abast de l'acció oficial sobre el paisatge realitzada pels poders locals per tal que cobreixi la totalitat del territori nacional no comporta que les mateixes mesures i polítiques s'hagin d'aplicar a tots els paisatges; aquestes mesures i polítiques han de poder adaptar-se a tipus de paisatge concrets, que, segons els seus trets específics, necessitaran diverses formes de tractament a escala local, des de la conservació més estricta per mitjà de la protecció, gestió i planificació fins a la veritable creació. Aquests tractaments diversos poden permetre un desenvolupament socioeconòmic important de les àrees implicades.

El Conveni exigeix una actitud amb visió de futur per part de tots aquells les decisions dels quals afecten la protecció, gestió o planificació dels paisatges. Té implicacions per a diverses àrees de política oficial i acció oficial o privada, de l'àmbit local a l'uropeu. A més de la seva importància local, els paisatges europeus són valuosos de diferents maneres per a tots els europeus. Se'n té cura fora de la localitat i més enllà de les fronteres nacionals. A més, hi ha paisatges que tenen uns trets idèntics a totes dues bandes de la frontera i, per tant, necessiten mesures transfrontereres per implementar els principis d'acció. Per acabar, els paisatges carreguen amb les conseqüències, ja siguin positives o negatives, dels processos que es puguin originar a qualsevol altre lloc i l'impacte dels quals no sigui comprovat per les fronteres nacionals. Per això, és legítim que hi hagi una preocupació a escala europea pel paisatge.

En la seva diversitat i qualitat, els valors culturals i naturals lligats als paisatges europeus són part del patrimoni comú europeu, i per tant els països europeus tenen el deure de realitzar provisions col·lectives per a la protecció, gestió i planificació d'aquests valors. Només un conveni internacional a escala del Consell europeu pot ajudar a assolir aquest objectiu per tal de proporcionar una referència legal a les altres iniciatives internacionals actives en aquest camp.

Existeixen una sèrie d'instruments legals internacionals que tenen a veure amb el paisatge, ja sigui directament o indirecta. No obstant això, no hi ha cap instrument legal internacional que tracti directament, específica i comprensiva els paisatges europeus i la seva preservació, malgrat el seu gran valor cultural i natural i la gran quantitat d'amenaques que reben. El Conveni s'ha dissenyat per tal d'omplir aquest buit.

Un conveni internacional és un instrument legal dinàmic, que evoluciona juntament amb el tema central de la seva provisió. Un instrument legal internacional que tingui la finalitat de tractar amb els valors i interessos del paisatge hauria de poder mantenir-se a l'alçada dels canvis produïts en aquests valors i interessos.

El Conveni té l'avantatge de poder-se aplicar indefinidament, i d'implementar-se sota els auspicis d'una organització internacional, en aquest cas el Consell d'Europa.

El Conveni Europeu del Paisatge es considera com un complement als instruments legals internacionals existents, com ara:

- a) el Conveni de la Unesco sobre la protecció del patrimoni cultural i natural mundial, (París, 16 de novembre de 1972);
- b) el Conveni del Consell d'Europa sobre la conservació de la vida silvestre i el medi ambient natural d'Europa (Berna, 19 de setembre de 1979);

c) el Conveni del Consell d'Europa per a la protecció del patrimoni arquitectònic d'Europa, (Granada, 3 d'octubre de 1985);

d) el Conveni del Consell d'Europa per a la protecció del patrimoni arqueològic (revisat) (Valletta, 16 de gener de 1992);

i a les iniciatives internacionals com ara l'Estratègia de diversitat biològica i de paisatge paneuropea (Sofia, 25 d'octubre de 1995). El Conveni Europeu del Paisatge hauria de permetre establir els vincles formals, quan escaigui, entre els mecanismes de la i aquests altres instruments o iniciatives.

El Conveni Europeu del Paisatge deixa a les parts l'elecció dels mitjans que s'usaran en els seus acords legals interns per tal de complir amb les seves obligacions. Els acords legals, administratius, fiscals i financers realitzats a cada país per tal d'implementar el Conveni haurien de poder encaixar tan còmodament com fos possible amb les tradicions d'aquell país. També es reconeix que, sobre la base del principi de subsidiarietat, la responsabilitat de les accions relacionades amb el paisatge recau en les autoritats públiques no només a escala nacional i internacional, sinó també a escala local i regional. El Conveni Europeu del Paisatge inclou un preàmbul i quatre seccions principals:

- a) Capítol I, establiment dels objectius i abast del Conveni, més les definicions clau;
- b) Capítol II, declaració de les mesures que cal prendre a escala nacional;
- c) Capítol III, declaració de la base de la cooperació europea, les mesures que cal prendre a escala internacional i el paper dels Comitès responsables per al control de la implementació del Conveni;
- d) Capítol IV, que tracta els procediments d'adopció del Conveni i qüestions relacionades.

II. Conveni Europeu del Paisatge

En la reunió 718a del Comitè de Ministres del Consell d'Europa, els delegats:

- 1) van adoptar el text del Conveni Europeu del Paisatge tal com apareix a continuació.
- 2) van decidir obrir-lo a signatura;
- 3) van acordar que la seva obertura a signatura coincidiria amb la conferència ministerial sobre la protecció del paisatge que les autoritats italianes organitzarien a Florència el 20 d'octubre de 2000, juntament amb el Consell d'Europa;
- 4) van autoritzar la publicació de l'informe explicatiu del Conveni Europeu del Paisatge;
- 5) van donar instruccions a la Secretaria perquè preparés, per considerar-lo en una de les següents reunions, un projecte de la resposta a l'Assemblea parlamentària en relació amb el dictamen núm. 220 (2000);
- 6) van donar instruccions al Comitè sobre activitats del Consell d'Europa en l'àmbit de la diversitat biològica i de paisatge (CO-DBP) i al Comitè del patrimoni cultural (CC-PAR) perquè fessin un seguiment de l'aplicació del Conveni Europeu del Paisatge. Alhora, van convidar l'Assemblea parlamentària i el Congrés dels poders locals i regionals d'Europa (CLRAE) que s'afegís a la tasca dels comitès esmentats abans, en cas d'entrada en vigor del Conveni.

Preàmbul

Els estats membres del Consell d'Europa que signen el present document,

Atès que l'objectiu del Consell d'Europa és assolir una major unitat entre els seus membres amb la finalitat de salvaguardar i realitzar els ideals i principis que els són patrimoni comú, i que aquest objectiu es persegueix especialment per mitjà d'acords en els àmbits econòmic i social.

Tenint la intenció d'assolir un desenvolupament sostenible sobre la base d'una relació equilibrada i harmònica entre les necessitats socials, l'activitat econòmica i el medi ambient.

Apreciant que el paisatge té un paper important en l'interès públic en els àmbits cultural, ecològic, ambiental i social, i constitueix un recurs favorable a l'activitat econòmica i la protecció, gestió i planificació del qual pot contribuir a la creació de llocs de treball.

Conscients que el paisatge contribueix a la formació de cultures locals i que es tracta d'un component bàsic del patrimoni natural i cultural europeu que contribueix al benestar humà i a la consolidació de la identitat europea.

Reconeixent que el paisatge és una part important de la qualitat de vida de tots els pobles del món: en àrees urbanes i al camp, en àrees degradades i en àrees amb una

elevada qualitat, en àrees a les quals es reconeix una destacada bellesa i en àrees quotidianes.

Apreciant que els desenvolupaments en agricultura, silvicultura, tècniques de producció industrial i mineral i en la planificació regional, planificació del sòl, transports, infraestructures, turisme i lleure i, en un àmbit més general, els canvis en l'economia mundial, en molts casos estan accelerant les transformacions dels paisatges.

Amb la voluntat de donar resposta al desig públic de gaudir d'uns paisatges amb una elevada qualitat i de tenir un paper actiu en el desenvolupament dels paisatges.

Creient que el paisatge és un element clau de benestar individual i social i que la seva protecció, gestió o planificació comporten drets i responsabilitats per a tothom.

Prenent en consideració els textos legals existents a escala internacional en l'àmbit de la protecció i gestió del patrimoni natural i cultural, la planificació regional i espacial, l'autonomia local i la cooperació transfronterera, especialment el **Conveni relatiu a la conservació de la vida silvestre i el medi ambient natural d'Europa** (Berna, 19 de setembre de 1979), el **Conveni per a la protecció del patrimoni arquitectònic d'Europa** (Granada, 3 d'octubre de 1985), el **Conveni europeu sobre la protecció del patrimoni arqueològic** (revisat) (Valletta, 16 de gener de 1992), el **Conveni marc europeu sobre la cooperació transfronterera entre comunitats o autoritats territorials** (Madrid, 21 de maig de 1980) i els seus protocols addicionals, la **Carta europea de l'autonomia local** (Estrasburg, 15 d'octubre de 1985), el **Conveni sobre diversitat biològica** (Rio, 5 de juny de 1992), el **Conveni referent a la protecció del patrimoni cultural i natural mundial** (París, 16 de novembre de 1972), i el **Conveni d'Aarhus, sobre l'accés a la informació, la participació pública en la presa de decisions i l'accés a la justícia en qüestions ambientals** (Aarhus, 25 de juny de 1998).

Reconeixent que la qualitat i la diversitat dels paisatges europeus constitueixen un recurs comú, i que és important cooperar per a la seva protecció, gestió i planificació; Desitjant proporcionar un instrument nou dedicat exclusivament a la protecció, gestió i planificació dels paisatges a Europa,

Han acordat el següent:

Capítol I - Disposicions generals

Article 1 - Definicions

Als fins del Conveni:

- a) "Paisatge" fa referència a una àrea, tal com la percebi la gent, el caràcter de la qual és resultat de l'acció i la interacció de factors naturals i/o humans;
- b) "Política del paisatge" és l'expressió per part de les autoritats públiques competents dels principis generals i les estratègies i directrius que permetin l'adopció de mesures específiques orientades a la protecció, gestió i planificació de paisatges;

- c) "Objectiu de qualitat paisatgística" significa, per a un paisatge concret, la formulació per part de les autoritats públiques competents de les aspiracions del públic pel que fa als trets paisatgístics del seu entorn;
- d) "Protecció del paisatge" fa referència a accions orientades a conservar i mantenir els trets significatius i característics d'un paisatge, justificades pel valor patrimonial derivat de la seva configuració natural i/o de l'activitat humana;
- e) "Gestió del paisatge" és l'acció, des d'una perspectiva de desenvolupament sostenible, per tal de garantir el manteniment regular del paisatge, i per dirigir i harmonitzar els canvis provocats per processos socials, econòmics i ambientals;
- f) "Planificació del paisatge" és una acció ferma orientada al futur per millorar, recuperar o crear paisatges.

Article 2 - Abast

D'acord amb les disposicions incloses a l'article 15, aquest Conveni és d'aplicació a tot el territori de les parts i abasta àrees naturals, rurals, urbanes i periurbanes. Comprèn terra, aigües interiors i àrees marines. Afecta paisatges que es puguin considerar destacats i paisatges quotidians o degradats.

Article 3 - Objectius

Els objectius d'aquest Conveni són fomentar la protecció, gestió i planificació del paisatge, i organitzar la cooperació a escala europea en qüestions paisatgístiques.

Capítol II - Mesures nacionals

Article 4 - Divisió de responsabilitats

Totes les parts han d'implementar aquest Conveni, en concret els articles 5 i 6, d'acord amb la divisió de poders pròpia, de conformitat amb els seus principis constitucionals i acords administratius, i respectant el principi de subsidiarietat, tenint en compte la Carta europea de l'autonomia local. Sense oposar-se a les provisions d'aquest Conveni, totes les parts han d'harmonitzar-ne la implementació amb les polítiques pròpies.

Article 5 - Mesures generals

Totes les parts assumeixen:

- a) reconèixer legalment els paisatges com a components essencials de l'entorn de la gent, una expressió de la diversitat del seu patrimoni cultural i natural compartit, i un fonament de la seva identitat;
- b) establir i implementar polítiques paisatgístiques orientades a la protecció, gestió i planificació del paisatge per mitjà de l'adopció de les mesures específiques definides a l'article 6;

- c) establir procediments per a la participació del públic general, i els poders locals i regionals, i altres parts amb un interès en la definició i implementació de les polítiques paisatgístiques esmentades en l'anterior paràgraf b;
- d) integrar el paisatge en les seves polítiques de planificació regional i urbanística i en les seves polítiques culturals, ambientals, agrícoles, socials i econòmiques, així com en qualssevol altres polítiques amb un possible impacte directe o indirecte sobre el paisatge.

Article 6 - Mesures específiques

A. Conscienciació

Totes les parts es comprometen a augmentar la conscienciació entre la societat civil, les organitzacions privades i les autoritats públiques sobre el valor dels paisatges, el seu paper i els canvis que s'hi realitzen.

B. Formació i educació

Totes les parts es comprometen a fomentar:

- a) la formació d'especialistes en la valoració i operacions paisatgístiques;
- b) programes de formació pluridisciplinària en polítiques paisatgístiques, protecció, gestió i planificació per a professionals del sector privat i el públic i per a les associacions afectades;
- c) cursos escolars i universitaris que, en les àrees temàtiques rellevants, tractin els valors vinculats als paisatges i els temes que plantegi la seva protecció, gestió i planificació.

C. Identificació i avaluació

- 1) Amb la participació activa de les parts interessades, tal com s'estableix a l'article 5.c, i amb la finalitat de millorar el coneixement dels paisatges propis, totes les parts es comprometen a:
 - I. identificar els paisatges propis existents a tot el territori;
 - II. analitzar les seves característiques i les forces i pressions que els transformen;
 - III. prendre nota dels canvis;
 - IV. avaluar els paisatges identificats així, tenint presents els valors particulars que els atribueixen les parts interessades i la població afectada.
- 2) Aquests procediments d'identificació i avaluació han de ser guiats pels intercanvis d'experiència i metodologia, organitzats entre les parts a escala europea de conformitat amb l'article 8.

D. Objectius de qualitat del paisatge

Totes les parts es comprometen a definir objectius de qualitat del paisatge per als paisatges identificats i avaluats, després d'haver fet una consulta pública tal com estableix l'article 5.c.

E. Implementació

Per tal de fer efectives les polítiques paisatgístiques, totes les parts es comprometen a introduir instruments orientats a la protecció, gestió i/o planificació del paisatge.

Capítol III - Cooperació europea

Article 7 - Polítiques i programes internacionals

Les parts es comprometen a cooperar tenint en compte la dimensió paisatgística de les polítiques i programes internacionals, i a recomanar, quan escaigui, la inclusió en aquests programes de consideracions paisatgístiques.

Article 8 - Ajuda mútua i intercanvi d'informació

Les parts es comprometen a cooperar per tal de millorar l'eficàcia de les mesures adoptades d'acord amb altres articles d'aquest Conveni, i, concretament:

- a) prestar-se entre elles ajuda tècnica i científica en matèria paisatgística per mitjà de la posada en comú i intercanvi d'experiències, i els resultats dels projectes de recerca;
- b) fomentar l'intercanvi d'especialistes en paisatges concretament amb fins formatius i informatius;
- c) intercanviar informació sobre totes les matèries que cobreixen les provisions del Conveni.

Article 9 - Paisatges transfronterers

Les parts han de fomentar la cooperació transfronterera a escala local i regional i, quan escaigui, preparar i implementar programes paisatgístics comuns.

Article 10 - Seguiment de la implementació del Conveni

- 1) Els comitès d'experts competents existents establerts de conformitat amb l'article 17 de l'Estatut del Consell d'Europa han de ser designats pel Comitè de Ministres del Consell d'Europa com a responsables del seguiment de la implementació del Conveni.
- 2) Després de cada reunió dels comitès d'experts, el secretari general del Consell d'Europa ha de transmetre un informe sobre la tasca realitzada i sobre el funcionament del Conveni al Comitè de Ministres.

- 3) Els comitès d'experts han de proposar al Comitè de Ministres els criteris d'atorgament i les normes que regeixen la nominació de Paisatge del Consell d'Europa.

Article 11 - Nominació de Paisatge del Consell d'Europa

- 1) La nominació de Paisatge del Consell d'Europa és una distinció que es pot atorgar als poders locals i regionals i els seus grups que hagin estat instituïts, com a part de la política paisatgística d'una part d'aquest Conveni, una política o mesures per protegir, gestionar i/o planificar el seu paisatge, que hagi demostrat ser efectiva en el temps i, així, pugui servir d'exemple a altres autoritats territorials d'Europa. Aquesta distinció també pot atorgar-se a organitzacions no governamentals que hagin fet contribucions especialment destacables a la protecció, gestió o planificació del paisatge.
- 2) Les sol·licituds per a la nominació de Paisatge del Consell d'Europa cal que les presentin les parts als Comitès d'experts esmentats a l'article 10. Els poders locals i regionals transfrontereres i agrupacions de poders locals i regionals afectades, poden sol·licitar aquesta nominació atès que conjuntament gestionen el paisatge en qüestió.
- 3) A partir de les propostes dels comitès d'experts esmentats a l'article 10, el Comitè de Ministres ha de definir i publicar els criteris per atorgar la nominació de Paisatge del Consell d'Europa, adoptar les normes rellevants i atorgar el nomenament.
- 4) La concessió de la nominació de Paisatge del Consell d'Europa serveix per animar a aquells que la reben a garantir la protecció, gestió i/o planificació sostenible de les àrees de paisatge afectades.

Capítol IV - Clàusules finals

Article 12 - Relació amb altres instruments

Les disposicions d'aquest Conveni no han de perjudicar altres provisions més estrictes que afecten la protecció, gestió i planificació del paisatge que estan incloses en altres instruments vinculants existents o futurs, nacionals o internacionals.

Article 13 - Signatura, ratificació i entrada en vigor

- 1) Aquest Conveni ha d'obrir-se per a la signatura dels estats membres del Consell d'Europa. Ha d'estar subjecta a ratificació, acceptació o aprovació. Els instruments de ratificació, acceptació o aprovació han de dipositar-se amb el secretari general del Consell d'Europa.
- 2) El Conveni entrarà en vigor el primer dia del mes següent a l'expiració d'un període de tres mesos posteriors a la data en què deu membres dels estats membres del Consell d'Europa hagin manifestat el seu consentiment a estar vinculats pel Conveni d'acord amb les disposicions del paràgraf anterior.

- 3) Pel que fa a qualsevol estat signatari que posteriorment expressi el seu consentiment a veure's vinculat pel Conveni, aquest entrarà en vigor el primer dia del mes següent al venciment d'un període de tres mesos posterior a la data en què es va dipositar l'instrument de ratificació, acceptació o aprovació.

Article 14 - Adhesió

- 1) Després de l'entrada en vigor d'aquest Conveni, el Comitè de Ministres del Consell d'Europa pot convidar la Comunitat europea i qualsevol estat europeu que no sigui membre del Consell d'Europa, a afegir-se al Conveni per una decisió presa per majoria tal com estableix l'article 20.d de l'Estatut de Consell d'Europa, i pel vot unànim de les parts estatals que tenen dret a disposar d'un escó al Comitè de Ministres.
- 2) Pel que fa als estats que s'hi adhereixin, o la Comunitat europea en cas que hi accedeixi, aquest Conveni entrarà en vigor el primer dia del mes següent al venciment d'un període de tres mesos posterior a la data de dipòsit de l'instrument d'adhesió amb el secretari general del Consell d'Europa.

Article 15 - Aplicació territorial

- 1) Tots els estats o la Comunitat europea poden, en el moment de la signatura o en dipositar el seu document de ratificació, d'acceptació, d'aprovació o d'adhesió, especificar el territori o territoris als quals serà d'aplicació el Conveni.
- 2) Totes les parts podran, en qualsevol moment, per mitjà d'una declaració adreçada al secretari general del Consell d'Europa, presentar la sol·licitud per a aquest Conveni a qualsevol altre territori especificat a la declaració. El Conveni tindrà efecte en relació amb aquest territori el primer dia següent al venciment d'un període de tres mesos posterior a la data de recepció de la declaració per part del secretari general.
- 3) Qualsevol declaració realitzada seguint els paràgrafs anteriors pot, pel que fa a qualsevol territori esmentat, ser retirada per mitjà d'una notificació adreçada al secretari general. Aquesta retractació serà efectiva el primer dia del mes següent al venciment d'un període de tres mesos posterior a la data de recepció de la notificació per part del secretari general.

Article 16 - Renúncia

- 1) Totes les parts, en qualsevol moment, poden renunciar a aquest Conveni per mitjà d'una notificació adreçada al secretari general del Consell d'Europa.
- 2) Aquesta renúncia serà efectiva el primer dia del mes següent al venciment d'un període de tres mesos posterior a la data de recepció de la notificació per part del secretari general.

Article 17 - Esmenes

- 1) Totes les parts o els comitès d'experts esmentats a l'article 10 poden proposar esmenes a aquest Conveni.

- 1) Totes les propostes d'esmenes han de notificar-se al secretari general del Consell d'Europa, qui, al seu torn, ho ha de comunicar als estats membres del Consell d'Europa, a les altres parts, i a qualsevol estat europeu no membre que hagi estat convidat a adherir-se a aquest Conveni d'acord amb les provisions de l'article 14.
- 2) Els Comitès d'experts esmentats a l'article 10 han d'examinar qualsevol esmena proposada i presentar el text adoptat per una majoria de tres quarts parts de les parts representants del Comitè de Ministres per a l'adopció. Posteriorment a l'adopció per part del Comitè de Ministres amb la majoria que estableix l'article 20.d de l'estatut del Consell d'Europa i amb el vot unànim de les parts dels estats amb dret a disposar d'un escó en el Comitè de Ministres, el text ha de ser presentat a les parts per a l'acceptació.
- 3) Pel que fa a les parts que les adoptin, les esmenes entraran en vigor el primer dia del mes següent al venciment d'un període de tres mesos posterior a la data en què tres estats membres del Consell d'Europa hagin informat el secretari general de la seva acceptació. Pel que fa a qualsevol part que l'accepti posteriorment, aquesta esmena entrarà en vigor el primer dia següent al venciment d'un període de tres mesos posterior a la data en què la part esmentada hagi informat el secretari general de la seva acceptació.

Article 18 - Notificacions

El secretari general del Consell d'Europa notificarà als estats membres del Consell d'Europa, qualsevol estat o la Comunitat europea que hagi acceptat aquest Conveni:

- a) qualsevol signatura;
- b) el dipòsit de qualsevol instrument de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió;
- c) totes les dates d'entrada en vigor d'aquest Conveni d'acord amb els articles 13, 14 i 15;
- d) qualsevol declaració realitzada seguint l'article 15;
- e) qualsevol renúncia presentada seguint l'article 16;
- f) totes les propostes d'esmenes, totes les esmenes adoptades de conformitat amb l'article 17 i la data en què entren en vigor;
- g) qualsevol altre acte, notificació, informació o comunicació relacionada amb aquest Conveni.

En fe de tot això, els sotasignants, degudament autoritzats per fer-ho, han signat aquest Conveni.

Elaborat a Florència, a dia 20 d'octubre de 2000, en anglès i francès, essent ambdós textos igualment autèntics, en una còpia simple que s'ha de dipositar als arxius del Consell d'Europa. El secretari general del Consell d'Europa n'ha de fer arribar còpies compulsades a tots els estats membres del Consell d'Europa i a qualsevol estat o la Comunitat europea en el cas que se'ls convidés a adherir-se a aquest Conveni.

II. Comentari sobre les provisions del Conveni

Preàmbul

El preàmbul destaca els temes subjacents al Conveni Europeu del Paisatge i emfasitza els punts següents.

El Conveni forma part de la tasca del Consell d'Europa sobre el patrimoni natural i cultural, planificació espacial, medi ambient i autonomia local.

La preocupació pel desenvolupament sostenible manifestada a la Conferència de Rio de Janeiro fa del paisatge una consideració essencial per a l'assoliment d'un equilibri entre la preservació del patrimoni natural i cultural com a reflex de la identitat i diversitat europees, i per fer-la servir com un recurs econòmic capaç de generar treball en el context de l'auge del turisme sostenible.

El paisatge és important quant a component del medi ambient i entorn de la gent tant al camp com a la ciutat i tant si es tracta d'un paisatge habitual com d'un paisatge destacat. Conseqüentment, el públic està animat a prendre part activament en la gestió i planificació del paisatge, i a sentir que és responsable d'allò que passi amb ell. Els estats membres del Consell d'Europa, ansiosos de poder fomentar a través d'acords internacionals els ideals que constitueixen el seu patrimoni comú, estan en possessió del valuós actiu que suposen els paisatges, un actiu que necessita ser conservat i gestionat per mitjà d'una cooperació internacional eficaç basada en un instrument legal dedicat exclusivament al paisatge.

Capítol I - Disposicions generals

Article 1 - Definicions

Aquest article defineix diversos termes utilitzats en el Conveni per tal de garantir que tots aquells preocupats pel benestar dels paisatges europeus els interpreten de manera uniforme.

"Paisatge" es defineix com una zona o àrea tal com la perceben els pobles locals o els visitants, els trets visuals i el caràcter de la qual són resultat de l'acció de factors naturals i/o culturals (és a dir, humans). Aquesta definició reflecteix la idea que els paisatges evolucionen al llarg del temps, a causa de rebre l'acció directa de les forces naturals i dels éssers humans. També destaca que un paisatge constitueix un tot, els components naturals i culturals del qual es prenen conjuntament, mai per separat.

Els termes "política paisatgística" i "objectiu de qualitat del paisatge" fan referència a les fases de l'estratègia que els estats han de dissenyar en dos àmbits:

- "política paisatgística" reflecteix la conscienciació de les autoritats públiques sobre la necessitat d'emmarcar una política oficial sobre el paisatge. Estableix l'èmfasi bàsic, principis generals i eleccions estratègiques que han de servir de guia a les decisions de protecció, gestió o planificació del paisatge;

- "objectiu de qualitat del paisatge", una vegada s'ha identificat i descrit un paisatge, consisteix en la declaració acurada dels trets que els habitants locals volen que es reconeixin al seu entorn.

L'article 1 continua amb les definicions de tres termes que s'han fet servir sovint en el Conveni: "protecció", "gestió" i "planificació" del paisatge que són principis de l'acció sobre el paisatge tractats d'una manera dinàmica i amb visió de futur.

- La **protecció del paisatge** consisteix en mesures de preservació del caràcter i la qualitat presents d'un paisatge al qual s'atorga un valor elevat sobre la base de la seva configuració natural o cultural distintiva. Aquesta protecció ha de ser activa i implicar mesures de manteniment per tal de preservar els trets significatius d'un paisatge.
- **Gestió del paisatge** fa referència a qualsevol mesura introduïda, d'acord amb el principi de desenvolupament sostenible, per dirigir els canvis causats per necessitats econòmiques, socials o mediambientals. Aquestes mesures han d'estar compromeses amb l'organització del paisatge o els seus components. Cal que garanteixin un manteniment regular del paisatge i que aquest evolucioni en harmonia i de manera que satisfaci les necessitats econòmiques i socials. El plantejament de la gestió ha de ser dinàmic i tractar de millorar la qualitat del paisatge sobre la base d'allò que espera la població.
- **Planificació del paisatge** és el procés formal d'estudi, disseny i construcció pel qual es creen paisatges nous per tal de satisfer les aspiracions de les persones afectades. Implica la concepció de projectes de planificació adequats, més concretament en aquelles àrees més afectades per canvis i més perjudicades (per exemple, barris, àrees periurbanes i industrials, àrees costaneres). La finalitat d'aquests projectes de planificació és redefinir radicalment els paisatges perjudicats.

A cada àrea de paisatge l'equilibri entre aquests tres tipus d'activitat dependrà del caràcter de l'àrea i dels objectius acordats per al seu futur paisatge. Algunes àrees necessitaran la protecció més estricta. En l'altre extrem es trobaran aquelles àrees el paisatge de les quals es trobi greument danyat i que necessiti una redefinició completa. La majoria dels paisatges necessiten una combinació dels tres modes d'acció, i alguns necessiten un cert grau d'intervenció.

A l'hora de trobar l'equilibri idoni entre la protecció, la gestió i la planificació d'un paisatge, cal tenir en compte que l'objectiu no és la preservació o "congelació" del paisatge en un moment determinat de la seva llarga evolució. Els paisatges sempre han canviat i seguiran canviant, tant per mitjà de processos naturals com per mitjà de l'acció humana. De fet, l'objectiu hauria de ser gestionar els canvis futurs d'una manera que es reconeixin la gran diversitat i la qualitat dels paisatges que heretem i que tracti de preservar, o fins i tot millorar, aquesta diversitat i qualitat en lloc de deixar que degenerin.

Article 2 - Abast

Aquest article afirma que el Conveni és d'aplicació a tot el territori de les parts i cobreix àrees naturals, rurals, urbanes i periurbanes. Abasta tant àrees terrestres com d'aigua,

i s'aplica tant a aigües interiors (com ara llacs i àrees d'aigües salines) com marítimes (aigües costaneres i el mar territorial).

La reserva de l'article 15 fa referència a la facilitat per la qual a alguns països se'ls permet no aplicar un tractat internacional ratificat automàticament en alguns territoris, especialment a ultramar (vegeu el comentari de l'article 15).

El tret original del Conveni és que s'aplica igualment als paisatges habituals i als destacats, atès que tots ells influeixen de manera decisiva la qualitat dels entorns dels europeus. Així, tant els paisatges quotidians, com els destacats i els danyats s'inclouen en el seu radi d'acció. Aquest abast comprensiu resta justificat pels motius següents: tots els paisatges constitueixen l'assentament per a la vida de la població afectada; els paisatges urbans i rurals s'entrellacen de maneres complexes; la majoria dels europeus viuen en nuclis urbans i ciutats (grans o petits), i la qualitat dels seus paisatges afecta molt directament les seves vides; alhora, els paisatges rurals ocupen un lloc important en la consciència europea. També el justifiquen els profunds canvis que estan experimentant els paisatges europeus, especialment els periurbans.

Article 3 - Objectius

Aquest article declara l'objectiu del Conveni, que és la protecció, gestió i planificació dels paisatges europeus per mitjà de mesures nacionals i la cooperació europea entre les parts contractants.

El Capítol II (articles 4 a 6) i el Capítol III (articles 7 a 11) del Conveni tracten les mesures nacionals i la cooperació europea, respectivament.

Capítol II - Mesures nacionals

Article 4 - Divisió de responsabilitats

Aquest article estableix que totes les parts han d'implementar el Conveni des del nivell de govern més adequat per a l'acció sobre el paisatge, tenint en compte el principi de subsidiarietat i la Carta europea de l'autonomia local. Això implica que, si escau, els poders locals i regionals, i les agrupacions d'aquestes autoritats, tenen garantida una implicació formal en el procés d'implementació.

Si els poders locals i regionals tenen la competència necessària, la protecció, gestió o planificació dels paisatges serà més eficaç sempre que es confii la responsabilitat de la seva implementació -dins el marc constitucional establert legislativament a escala nacional- a les autoritats més properes a les comunitats afectades. Tots els països haurien d'establir acuradament les tasques i mesures de les quals és responsable cada nivell -nacional, regional o local- i haurien d'establir normes de coordinació entre nivells d'aquestes mesures, especialment quan es vegin implicats instruments de planificació urbanística i regional.

Article 5 - Mesures generals

Aquest article estableix les mesures necessàries per implementar el Conveni a cada part. S'hi observen accions per:

- a) reconèixer legalment el paisatge com a representant d'un component essencial de l'assentament vital de les persones, com a reflex de la diversitat del seu patrimoni cultural, ecològic i socioeconòmic comú i com a fonament de la identitat local. Cal observar que diversos països europeus ja fan referència al paisatge en les seves constitucions o en la seva legislació sobre el patrimoni natural o cultural o sobre el medi ambient;
- b) definir i implementar polítiques de protecció, gestió i planificació de paisatges coherents amb les disposicions del Conveni, adoptant les mesures especials que es preveuen en l'article 6;
- c) establir procediments per a la participació del públic general, els poders locals i regionals i altres parts interessades en la formulació i implementació d'aquestes polítiques. El paisatge és un tema que afecta tota la població i la cura del paisatge demana la col·laboració entre un ampli ventall d'individus i organitzacions;
- d) encabir sistemàticament el paisatge en les polítiques espacials i de planificació urbanística del país, les seves polítiques culturals, mediambientals, agrícoles, socials i econòmiques, i qualsevol altre àmbit polític que pugui tenir un impacte directe o indirecte sobre el paisatge, com ara el transport. L'eix d'aquesta provisió és que el paisatge no és un tema que s'hagi de tractar com un àmbit d'especialitat d'affers públics. El paisatge es pot veure afectat per bé o per mal per l'acció realitzada a molts sectors. Per això la necessitat que els governs garanteixin que els objectius de paisatge es tenen presents en tots els sectors rellevants de la vida pública.

Article 6 - Mesures específiques

Aquest article tracta les mesures especials que han d'adoptar les parts a escala nacional, regional o local.

Paràgraf A - Conscienciació

Aquest paràgraf tracta la qüestió crucial de la conscienciació pública. Tots els ciutadans participen del paisatge i del dret de tenir-ne cura, i el benestar dels paisatges està estretament relacionat amb el nivell de conscienciació pública. Les campanyes d'informació i educació públiques, els representants triats i les associacions sobre el valor dels paisatges actuals i futurs s'haurien d'organitzar des d'aquest punt de vista.

Paràgraf B - Formació i educació

La protecció, gestió i planificació dels paisatges poden ser un tema complex, que impliqui diverses entitats públiques i privades diferents i una tasca pluridisciplinària que aporti tot un ventall de professions i ocupacions. Per això, es demana a les parts que:

- a) proporcionin una formació especialitzada de gran qualitat en l'avaluació i operacions de paisatge;
- b) fomentar la formació pluridisciplinària en matèria de paisatges entre els membres elegits i el personal tècnic dels poders locals, regionals i nacionals i altres òrgans rellevants del sector públic o privat. En aquest cas, l'objectiu és millorar l'experiència tècnica dels òrgans amb responsabilitat sobre el paisatge. Alguns exemples d'aquests òrgans són les organitzacions professionals afectades per la planificació regional, la gestió del medi ambient o el patrimoni, l'aprofitament agrícola de la terra, el turisme, la indústria, les obres de construcció o infraestructura;
- c) oferir cursos escolars o universitaris que, en les àrees temàtiques corresponents, abastin qüestions relacionades amb el paisatge i la protecció, gestió i planificació del paisatge de tal manera que els joves prenguin consciència dels temes que afecten el medi en què viuen.

Paràgraf C - Identificació i avaluació

Determina el treball necessari per identificar i avaluar els paisatges per tal d'establir un base sòlida per a l'acció a llarg termini orientada a la seva protecció i millora. Aquesta acció ha de basar-se en el coneixement acurat dels trets de cada paisatge, els processos evolutius que l'afecten i el valor que li atribueix la població implicada. No és necessari que l'avaluació inclogui una escala de valor precisa.

El subparàgraf C 1a exigeix a les parts que duguin a terme recerca i estudis per identificar paisatges i analitzar-ne les característiques, i les dinàmiques i pressions que els afecten. Alguns països ja han realitzat estudis a escala nacional dels seus paisatges. Aquesta tasca ha revelat la distinció existent entre els paisatges de diferents àrees, cadascuna amb la seva barreja pròpia d'elements naturals i aportats per l'home. Els sistemes d'informació geogràfica i les tècniques modernes d'elaboració de mapes per ordinador, també a escala urbana, es fan servir per posar de manifest els trets del paisatge, com ara el relleu físic, el patró d'assentament, els principals usos de la terra, activitats econòmiques, àrees residencials, la presència o absència de trets com ara bardisses i terraplens, hàbitats de fauna importants i el patrimoni de l'activitat humana en el passat.

És essencial que el treball de camp dels professionals d'aquest tipus impliqui la comunitat local, el públic general i tota la resta d'interessats a través d'estudis i trobades informatives.

El subparàgraf C 1 b exigeix a les parts que avaluïn la qualitat dels paisatges identificats, tenint en compte el valor concret dels diferents tipus que els assigna el públic general i les parts interessades, com, per exemple, els propietaris, usuaris i administradors de les terres. L'eix d'aquesta avaluació és proporcionar una base per poder jutjar quins trets del paisatge d'una àrea són prou valuosos com perquè se'ls hagi de protegir; quins trets són els que necessiten una gestió per tal de conservar la qualitat del paisatge; i quins trets i àrees caldria que es tinguessin en compte en termes de millora.

Aquest procés ha de tenir en compte l'opinió de les persones implicades i els interessos vinculats a les polítiques sectorials, i en aquest punt és molt possible que les concepcions siguin molt subjectives i que difereixin considerablement. Valdria la pena realitzar primer l'anàlisi segons els criteris objectius, i que després les persones afectades i altres grups d'interès compararessin els resultats amb les diferents avaluacions del paisatge. Si calgués, es podria realitzar aquesta comparació per mitjà d'una enquesta pública, permetent que les parts interessades tinguessin dret a manifestar la seva opinió. La participació del públic en aquest tipus de procediment podria afavorir-se proporcionant informació al públic, consultant tots els òrgans representatius, fent servir els mitjans de comunicació i dirigint campanyes de conscienciació en tots els àmbits.

El subparàgraf C 2 fa referència als beneficis dels intercanvis internacionals d'experiències i idees, tal com es preveu en els següents articles. No hi ha cap mètode reconegut universalment per estudiar, identificar i avaluar els paisatges, tot i que ja existeix un cos important de coneixement que s'hauria d'aprofitar. La cooperació internacional animarà els països a emprendre accions, posar en comú coneixements i experiència pel que fa als paisatges, el valor del paisatge i els problemes i polítiques actuals, i identificar els paisatges o problemes que mereixen atenció internacional.

Paràgraf D - Objectius de qualitat del paisatge

Aquest paràgraf exigeix a les parts que fixin objectius de qualitat per als paisatges que s'han identificat i analitzat, i que, quan ho facin, consultin la població afectada. Abans no es prengui cap mesura per a la protecció, gestió i planificació d'un paisatge, és necessari deixar ben clar al públic quins són els objectius que es persegueixen. Cal que l'autoritat competent afectada estableixi, expliqui i anunciï aquests objectius un cop s'hagi consultat el públic general i els interessos rellevants. Els objectius es poden fixar dins el marc més general d'una política dirigida per les autoritats territorials o centrals implicades. La decisió que establís els objectius hauria de definir amb claredat els trets especials i qualitats del paisatge afectat, la tendència general de la política per aquell paisatge, i els components específics del paisatge al qual s'aplicaran la protecció, gestió i planificació. Per acabar, ha de definir els mitjans pels quals s'assoliran els objectius.

Hi ha d'haver una relació clara entre els objectius, les troballes dels estudis d'identificació i anàlisi, i les mesures que es considerin necessàries per assolir els objectius.

Paràgraf E - Implementació

Aquest paràgraf convida les parts a incloure instruments legals, administratius, fiscals o financers específics amb la finalitat de protegir, gestionar i planificar els paisatges, tenint en compte les polítiques paisatgístiques acordades. Els instruments disponibles poden ser força variats. Entre ells es compten plans paisatgístics, projectes paisatgístics, condició especial per a determinats tipus de paisatge, un requeriment que els estudis d'impacte, llicències d'activitat i permisos d'aprofitament de la terra tinguin en compte l'impacte sobre el paisatge, mesures d'emergència per salvaguardar el paisatge amenaçat, etc. Cal que tots els estats desenvolupin i introdueixin un ventall d'instruments que s'adeqüi a les necessitats del seu paisatge i al seu sistema legal. Els Comitès d'experts competents esmentats en l'article 10 d'aquest Conveni poden formular recomanacions per facilitar la seva implementació.

Capítol III - Cooperació europea

Article 7 - Polítiques i programes internacionals

El Conveni hauria de permetre que els òrgans internacionals i programes puguin tenir més en compte el paisatge. Amb aquest fi, les parts més conscienciades del problema del paisatge haurien de desenvolupar una paper actiu coordinant les seves idees i propostes en els comitès d'experts competents, esmentats a l'article 10 del Conveni. A més, el Consell d'Europa s'hauria de comprometre a una cooperació pel paisatge concreta amb altres organitzacions governamentals internacionals, especialment la Unesco, la Unió Europea i la UICN, així com amb altres organitzacions no governamentals.

Article 8 - Ajuda mútua i intercanvi d'informació

Per ajudar a la implementació i fer més eficaç el Conveni, les parts es comprometen a cooperar de tres maneres:

- a) ajuda tècnica i científica per mitjà de l'intercanvi d'experiències i resultats de projectes de recerca mutus en matèria de paisatges;
- b) intercanvi d'especialistes en paisatge, especialment amb finalitats formatives i informatives;
- c) intercanvi d'informació sobre tots els temes que abasten les provisions del conveni.

En els darrers anys s'ha produït un ressorgiment de l'interès polític, professional i acadèmic en el tema dels paisatges, i, així, el desenvolupament d'un cos creixent d'experiència al qual poden dirigir-se els estats membres, poders locals i regionals i altres mentre tracten d'implementar el Conveni.

Ahora, el creixement de les comunicacions electròniques i l'arribada d'Internet han aportat unes eines radicalment millorades per a l'intercanvi d'idees i, de fet, per a l'estudi tècnic dels paisatges. Aquests desenvolupaments creen una base molt més àmplia per a l'intercanvi d'idees i suport mutu que era impossible només fa una dècada, permetent que els actors locals de tot Europa hi prenguin part i, així, creïn una autèntica "democràcia del paisatge".

Article 9 - Paisatges transfronterers

Aquest article exigeix a les parts que estableixin programes transfronterers per identificar, analitzar, protegir, gestionar i planificar els paisatges que sobrepassen les fronteres. D'aquesta manera, se'ls demana que confiïn en la mesura que sigui possible, d'acord amb el principi de subsidiarietat definit per la Carta europea de l'autonomia local, en els poders locals i regionals, i que facin servir les eines d'implementació que es defensen al Conveni europeu general sobre la cooperació transfronterera entre comunitats territorials o autoritats a Europa de 21 de maig de 1980 i els seus protocols addicionals.

Article 10 - El seguiment de l'aplicació del Conveni

Deixa entreveure que seria molt més fàcil assolir els objectius del Conveni si els representants de les parts contractants tinguessin la possibilitat de trobar-se regularment per tal de dissenyar programes coordinats conjuntament i de dur un seguiment conjunt de l'aplicació del Conveni.

Per això, es va acordar que el Consell d'Europa proporcionés el marc ideal atès que ja disposa dels comitès competents en els quals es poden representar tots els estats part del Conveni.

Atesos els diversos aspectes de les activitats paisatgístiques, el seguiment de l'aplicació de la es podria confiar al Comitè per a les activitats del Consell d'Europa en l'àmbit de la diversitat biològica i paisatgística (CO-DBP) i al Comitè del patrimoni cultural (CC-PAT), que treballen, dins el Consell d'Europa, en l'àmbit que tracta el Conveni i tenen accés directe al Comitè de Ministres. Per tal de dur a terme aquesta tasca els comitès podrien celebrar reunions conjuntes de manera que els beneficis del Conveni constituïssin un fòrum de discurs adequat. L'Assemblea parlamentària i el Congrés dels poders locals i regionals d'Europa (CLRAE) s'associaran per a les tasques dels comitès esmentats relacionades amb el Conveni.

Ateses les responsabilitats creixents dels poders locals i regionals en relació amb la protecció, gestió i planificació del paisatge, el Congrés dels poders locals i regionals d'Europa (CLRAE), l'òrgan que representa aquestes autoritats al Consell d'Europa, pot expressar opinions al Comitè de Ministres sobre els informes elaborats pels comitès del Consell d'Europa responsables del seguiment de l'aplicació del conveni, sobre la base de l'article 2, punt 2 de la resolució estatutària (2000).

De la mateixa manera, es demana a la CLRAE que participi activament en les activitats de seguiment i doni la seva opinió sobre els criteris per a la concessió de l'atorgament esmentat a continuació de Paisatge del Consell d'Europa.

Article 11 - Nominació de Paisatge del Consell d'Europa

Aquest article preveu que el Comitè de Ministres, a proposta dels Comitès d'experts competents esmentats a l'article 10 del Conveni, i tenint en compte l'opinió del Congrés de poders locals i regionals d'Europa, és qui atorgarà la condició de Paisatge del Consell d'Europa a una autoritat local o regional, un grup d'aquestes autoritats (ja sigui dins el mateix país o per damunt de les fronteres) o una organització no governamental que hagin introduït polítiques o mesures per a la protecció, gestió o planificació de paisatges que han tingut un valor durable i poden servir d'exemple a altres autoritats de tot Europa. La nominació es concep com un estímul al procés, que els països de tot Europa podrien posar en marxa, d'encoratjament i reconeixement de la qualitat en l'administració dels paisatges. La nominació de Paisatge del Consell d'Europa podria "coronar" l'acció a escala nacional, que podria incorporar concursos nacionals i potser suport financer als poders locals i regionals implicats.

D'acord amb el paràgraf 1 els poders locals i regionals, les seves agrupacions, o les organitzacions no governamentals o individus sol·licitarien la nominació a través del seu estat membre. Això permetria que les parts contractants valoressin les sol·licituds,

Aprobablement en un concurs nacional que concedís premis nacionals o nominacions, i posteriorment presentés al comitè competent d'experts, el guanyador nacional o un petit nombre de candidats que es tinguessin en compte per al nomenament.

D'acord amb els paràgrafs 2 i 3 el Comitè d'experts competent estableix i publica els criteris sobre els quals s'avalua els candidats a la nominació i rep les propostes dels estats. La nominació la concedeix el Comitè de Ministres del Consell d'Europa. El paràgraf 4 preveu que aquells que rebin la nominació seran convidats a protegir, gestionar i planificar el paisatge afectat sobre una base a llarg termini.

Capítol IV - Clàusules finals

Amb algunes excepcions, les clàusules finals es basen en les "clàusules finals de model per a convenis i acords conclusos en el Consell d'Europa" que va aprovar el Comitè de Ministres del Consell d'Europa en la reunió 315a de Diputats, el febrer de 1980. Així, la majoria d'aquests articles no necessiten una explicació concreta, tret dels punts següents, que mereixen un petit comentari.

Article 12 - Relacions amb altres instruments

La redacció d'aquest article es basa en les disposicions model que ja s'han fet servir en altres convenis internacionals per tal de tractar el problema de vincular convenis que afecten àmbits semblants.

Aquest conveni és diferent del Conveni de la Unesco relacionat amb la protecció del patrimoni cultural i natural mundial del 16 de novembre de 1972 tant formalment com substancial. Ambdós convenis tenen finalitats diferents, tal com passa amb les organitzacions sota els auspicis de les quals es van elaborar. Una és d'abast regional, l'altra mundial.

El Conveni del Consell d'Europa es pot considerar complementari al de la Unesco. Pel que fa al seu abast principal, el Conveni del Consell d'Europa abasta tots els paisatges, fins i tot aquells que no tenen un valor universal destacat, tot i que no inclou els monuments històrics, a diferència del Conveni de la Unesco. De forma semblant, el seu objectiu principal no és elaborar una llista d'actius amb un valor universal excepcional, sinó introduir normes de protecció, gestió i planificació per a tots els paisatges a partir d'un conjunt de principis.

Així, cada conveni té els seus propis trets distintius. Per tal de coordinar l'acció d'ambdós convenis, es podria prendre en consideració la cooperació científica entre el Comitè del patrimoni mundial de la Unesco i els comitès d'experts esmentats en l'article 10 del Conveni Europeu del Paisatge, d'acord amb l'article 13.7 del Conveni de la Unesco de 16 de novembre de 1972, i tal com es suggereix a l'article 7 del present Conveni. L'article 12 del Conveni Europeu del Paisatge tracta d'evitar dificultats amb altres instruments legals internacionals declarant que no exclou l'aplicació d'altres provisions més estrictes recollides a d'altres instruments que tractin els paisatges més favorablement.

Article 13 - Signatura, ratificació i entrada en vigor

El Conveni entrarà en vigor tres mesos després que deu estats membres del Consell d'Europa l'hagin ratificat.

Article 15 - Abast territorial

Aquesta disposició només afecta els territoris que tinguin una condició especial, com ara territoris d'ultramar, les Illes Feroe o Groenlàndia en el cas de Dinamarca, o Gibraltar, l'Illa de Man, Jersey o Guernsey en el cas del Regne Unit.

No obstant això, s'entén plenament que seria contrari a l'objectiu i propòsit d'aquest Conveni que les parts contractants excloguessin parts del seu territori principal de l'abast del Conveni i que no era necessari esmentar-hi específicament aquest punt.

Article 17 - Esmenes

Les esmenes poden servir per adaptar o millorar el Conveni. Els comitès que s'esmenten en l'article 10 del Conveni poden preparar esmenes i prendre en consideració les que proposin les parts. Per a la seva adopció per part del Comitè de Ministres cal que hi hagi una majoria de tres quarts parts; després d'això les parts hi hauran d'accedir. Entren en vigor tres mesos després de l'acceptació de tres parts contractants membres del Consell d'Europa.

RESOLUCIÓ 364/VI DEL PARLAMENT DE CATALUNYA, d'adhesió a la convenció europea del paisatge, aprovada a Florència l'octubre de l'any 2000 [1]

Tram. 250-01175/06: Proposició no de llei sobre l'adhesió a la Convenció Europea del Paisatge, reunida a Florència l'octubre de l'any 2000

Adopció: Comissió de Política Territorial; sessió núm. 13, 14.12.2000,

DSPC-C 117

Resolució 364/VI del Parlament de Catalunya, d'adhesió a la Convenció europea del paisatge, aprovada a Florència l'octubre de l'any 2000

Comissió de Política Territorial

El Parlament de Catalunya s'adhereix als principis, els objectius i les mesures continguts en la Convenció europea del paisatge, aprovada, sota els auspicis del Consell d'Europa, per la Conferència Interministerial d'Estats Membres, reunida a Florència el dia 20 d'octubre de l'any 2000.

[1] NOTA: en aquesta edició s'ha respectat el nom oficial de la resolució del Parlament de Catalunya, encara que s'hi fa un ús incorrecte del terme convenció. En aquest cas, com en la resta de la publicació, caldria utilitzar el terme conveni, entès com un acord de caràcter general que conté uns pactes en relació amb una matèria o una cosa determinada. Una convenció, per contra, caldria entendre's com una assemblea o reunió convocada per tractar uns temes concrets.

